

LOTRZYK (33) *sb m*

o jasne.

sg N łotrzyk (13). ◇ G łotrzyka (2). ◇ D łotrzykowi (2). ◇ A łotrzyka (5). ◇ pl N łotrzykowie (3).
◇ G łotrzyk(o)w (2). ◇ A łotrzyki (5). ◇ I łotrzyki (1).

Sł stp brak, Cn s.v. *łotr*, Linde XVI(XVII) – XVIII w.

Dem. od „łotr” (przeważnie ironicznie i lekceważąco); *latrunculus* Mącz, Calep, Cn; *nebulo*, *scelerosus* Calep, Cn; *furcifer* Calep; *aggressor*, *direptor*, *dormitator*, *effractor*, *grassator*, *iniurius*, *insidiator*, *latro*, *perditus*, *sceleratus* Cn (33) : Iuzem fie teraz dowiedział izes ty [Aleksandrze] z niektorimi łotrzyki rzekę Eufraten łupem odzierzał, á ziemię nałze kradniełz á gubiłz z koroną krolewską [...] będąc łotr krolem fie czyniłz. *BielŻyw* 150, 32, 150; Onos ci on krolewić/ czo go matka piełci Nalepiey by aby tu/ zginął wnet beż wiełci Bocz oni thak mnimaią/ bychmy im nie dzieci Iedno ten łotrzyk v nich/ fam na włytkiey pieczy *RejJóz* A7, H6v; Czart vmawia Krysłufa aby fię niedał zwodzić Aleć tey rzeczj dołtaye A włytko łtoij za Iaye I dzywno mj barzo Panię Iz ten Lotrzik Fuka namie *RejKup* dd6v; Słyłzeliłmy izę thy będąc podniełiony w pyche/ y przez proźną chwałę powyłzłony/ zebrałs łotrzyki z granic żachodnich/ á żadałz z wielkością Perłow walczyc *HistAl* C3v; te łotrzyki [*latrunculos*] ktorzy fie byli werwáli do miáłta náłzego [Dawid] dał w ręce náłse *Leop* 1.Reg 30/23; káždemu przyłtoi/ co pocźciwość niełie/ Kołtkami fie paraią łotrzykowie w lełie. *RejZwierz* 27v; Stefan [...] połłał Turkowi wielkie dáry/ skárżąc fie ná łotrzyki Tureckie/ ktorzy mu łzkodę wielką pocźzynili *BielKron* 394v, 87, 124, 246v, 251 [2 r.]; Mącz 185c; á coź iz fie kilká łotrzykow wyrwáło s kátá/ y chczą odmieniác ony Koncilia á ony łtanowienia ludzi onych zacnych/ wielmoźnych/ á náuczonych. *RejPos* 283v; *BielSat* D3v; *SkarŻyw* 479; *BielRozm* 29; Furcifer – Lotrzik ktori dłaniecznoti iakiey mułiał na łzi [*lege*: na szyi] nołicz widłty miáłto łzubienice *Calep* 443a, 585b, 692a, 952a; Gdzie teraz ten łotrzyk fię báwi? (–) Wymowił łobie v mnie izdebkę nátyle, Y tu przedsie po więłłzey częłłci fię wáłęłá. *CiekPotr* 14, 76.

W porównaniach (2): a iam go mnimaił być iákiego łotrzyká/ kthoryby iako drapiełca mgłe ziemię złupił/ on záprawdę boiuię iáko mąż/ á iáko krol fie vpokarza *HistAl* D8v, C4v.

Wyrażenie: »łotrzyki drapieźne« (1): Rádził fie Dawid Pána Bogá przez Abiátará káplána/ y gonił łotrzyki drapieźne máiac s łobą łzełć łet męźow gotowych *BielKron* 68.

Szeregi: »mały człowiek a łotrzyk« (1): Gdy chcelz popelnić łnami boiowanie nic nie ołrzymałz ięłli mię zwycięźyłz/ ábowiem máłego człowieká á łotrzyká ołdierzyłz [*parvum hominem et latrunculum obtinebis*] *HistAl* C5v.

[»łotrzyk albo kozak«: Tegoź czálłfu nijáki Muko Pruffak z Warmiey máiac s łobą 19. łotrzykow/ áłbo Kozakow/ wpadł do Litwy (*marg*) Kozaki *latrunculos* zowie (–) *StryjKron* 321 (*Linde*).]

»łotrzyk, nędzny niewolnik« (1): Taka lekkołcz od łotrzyka Od nędznego niewolnika Czo gi pan nie dawno kupił Małóć mię mey cczy nie złupił *RejJóz* F8.

»łotrzyk a tułacz« (1): włchithczy wodzowye Smołkwi bily, za kthoremy powyadaya yłz bi Lotrzikowye a Tulyacze łzkxyáłthwa wyelkyego Lithewłke⁸⁰ yłczy myely. *LibLeg* 11/136.

W przen (1) : Połel gdý iuz kupcza porazył mowy ku łumnięniu. [...] A tego zyłka Lotrzyka Miey wgrozie nie fłychetnyka [!] Bo ten to wlytko pobroył Wydzys iako go przyłtroyl. *RejKup* f6.

Synonimy: niecnota, tułacz, zbojca, zbojczyk.

KCh